

Шлях до незалежності та активного життя

Пам'ятка для осіб, які потребують допоміжних засобів реабілітації (ДЗР)

Цей шлях створено для людей, які прагнуть повернутися до повноцінного життя після травм, хвороб чи вікових змін. Тут можна знайти покрокові інструкції та поради, як отримати безоплатно ДЗР.

Держава підтримує осіб, які потребують ДЗР, надаючи безоплатний доступ до сучасних засобів реабілітації. У 2026 році на це виділено 8 мільярдів гривень.

Чому це важливо для членів профспілок? ДЗР допомагають працівникам повернутися до активного життя та праці. Для членів профспілок це означає можливість зберегти робоче місце, працювати безпечно та залишатися повноцінним учасником трудового колективу. Доступ до ДЗР сприяє рівним можливостям на ринку праці, професійній реалізації та соціальній незалежності працівників.

Що таке допоміжні засоби реабілітації (ДЗР)? Які ДЗР можна отримати безоплатно?

Держава покриває вартість ДЗР у межах граничних цін, встановлених на кожен виріб. Якщо ціна вища, можна доплатити з власних коштів або інших джерел (не заборонених законом). Але для багатьох категорій – повна безоплатність!

Особи з інвалідністю можуть отримати всі необхідні їм ДЗР, які призначив лікар, безоплатно.

Військовослужбовці (учасники оборони України) можуть отримати всі необхідні їм ДЗР, які призначив лікар, безоплатно. Крім того, **для військовослужбовців** при розрахунку вартості таких виробів застосовується **коефіцієнт 3** (тобто максимальна вартість виробу, яку покриє держава, більше в 3 рази за вартість таких самих виробів для інших людей).

Постраждалі від війни цивільні можуть отримати всі необхідні їм ДЗР, які призначив лікар, безоплатно. Крім того, для них при розрахунку вартості **протезів та ортезів** застосовується **коефіцієнт 2** (тобто максимальна вартість **протезів та ортезів**, яку покриє держава, більше в 2 рази за вартість таких самих виробів для інших людей).

Потерпілі від нещасних випадків на виробництві або профзахворювань можуть отримати всі, необхідні їм ДЗР, які призначив лікар, безоплатно

Люди похилого віку можуть отримати *протези верхніх і нижніх кінцівок*, а також необхідні їм для використання протезів *допоміжні засоби для особистого догляду та захисту*

Інші категорії безоплатно забезпечуються деякими видами ДЗР відповідно до [постанови КМУ від 5.04.2012 № 321](#)

Пам'ятайте: право на ДЗР залежить від медичних показань, а не тільки від статусу.

Як безоплатно отримати ДЗР?

1. Отримайте призначення від лікаря

Якщо призначення ДЗР здійснювала експертна команда з оцінювання повсякденного функціонування особи – документ про призначення додавати не потрібно. Потрібно зареєструватися на [Соціальному порталі Мінсоцполітики](#) та подати електронну заяву про забезпечення ДЗР шляхом заповнення відповідних полів. Інформація про призначені ДЗР відображатиметься в особистому кабінеті. Якщо виникнуть труднощі під час реєстрації або подання заяви, можна звернутися за допомогою до ДП “Інформаційно-обчислювальний центр Мінсоцполітики України” за номерами телефонів: 044) 494-19-10; (044) 494-19-26.

Також інформація про призначення ДЗР може міститися у висновку або іншому документі, який видано мультидисциплінарною реабілітаційною командою, експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи, ВЛК, ЛКК, ЛЕК, МСЕК. Отримати такий висновок можна ще під час лікування в закладі охорони здоров'я. За наявності такого висновку не потрібно чекати на встановлення інвалідності та одразу можна звертатися за ДЗР.

2. Подати заяву

Заяву можна подати:

- через [Соціальний портал Мінсоцполітики](#);
- через [Електронний кабінет особи з інвалідністю](#);

- до [територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю](#);
- до ЦНАП;
- до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення;
- до уповноваженої посадової особи з питань соціального захисту виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;
- через соціального працівника закладу охорони здоров'я чи реабілітаційного закладу або через працівника територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

Заява подається незалежно від зареєстрованого/задекларованого місця проживання (перебування).

До заяви потрібно додати копії таких документів з пред'явленням оригіналів:

- документа про призначення ДЗР;
- паспорта або іншого документа, що посвідчує особу;
- ідентифікаційного коду;
- посвідчення, яке підтверджує право особи на пільги (за наявності).

Для окремих категорій громадян потрібно подати додатково інші документи. Наприклад, для військовослужбовців – це копія довідки про обставини травми або іншого документа з відомостями про участь в заходах оборони України.

Для постраждалих від війни цивільних громадян – це один з таких документів:

- висновок судово-медичної експертизи, що засвідчує факт отримання ушкоджень здоров'я від вибухонебезпечних предметів;
- витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо завданого військовою агресією Російської Федерації поранення, контузії, каліцтва або захворювання;
- інших документів (за наявності), які можуть засвідчити одержання ушкоджень здоров'я від вибухонебезпечних предметів.

Якщо заява подається через [Соціальний портал Мінсоцполітики](#), документи додавати не потрібно. Всі дані згенеруються автоматично.

Після того як заяву буде подано, територіальне відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю протягом 3 днів сформує направлення, про що орган, до якого було подано заяву поінформує особу (якщо заява була подана через електронний кабінет особи з інвалідністю або Соціальний портал Мінсоцполітики – направлення з'явиться в особистому кабінеті).

3. *Обрати виробника та замовте ДЗР*

Після отримання направлення, потрібно обрати [виробника](#) ДЗР. Якщо призначено протез, можна скористатися [дашбордом](#). Замовлення деяких виробів може потребувати зняття замірів (наприклад протез, ортез, крісло колісне).

Слід пам'ятати, що підприємство можна змінити на інше протягом 14 календарних днів з моменту звернення до підприємства.

4. *Отримати ДЗР*

Забрати виріб можна особисто або поштою. Деякі вироби перед отриманням потребують примірки. Про отримання виробу підписується акт. Перед підписанням потрібно переконатися, що виріб підходить. Виробник зобов'язаний навчити користуватися виробом та надати рекомендації по експлуатації.

Чи можна самостійно придбати ДЗР та отримати грошову компенсацію?

Так, можна самостійно придбати ДЗР, який призначив лікар, та отримати компенсацію його вартості від держави. Сума такої компенсації буде в межах [граничних цін](#). Для **військовослужбовців** така гранична ціна **збільшується в 3 рази, а на протези та ортези для постраждалих від війни цивільних громадян – в 2 рази.**

Звернутися за компенсацією можна ***не пізніше ніж через 6 місяців із дати, вказаної в розрахунковому документі*** (а в період воєнного стану, а також для військовослужбовців - ***не пізніше ніж через 12 місяців***).

Для цього потрібно подати заяву:

- через [Електронний кабінет особи з інвалідністю](#);
- до [територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю](#);
- до ЦНАП;
- до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення;
- до уповноваженої посадової особи з питань соціального захисту виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;

- через соціального працівника закладу охорони здоров'я чи реабілітаційного закладу або через працівника територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

До заяви необхідно додати копії таких документів:

- документа про призначення ДЗР;
- паспорта або іншого документа, що посвідчує особу;
- ідентифікаційного коду;
- розрахункового документа, що підтверджує придбання ДЗР.

Як отримати високофункціональний протез?

Високофункціональний протез – це протез створений з використанням найсучасніших технологій, який має покращені властивості та допомагає виконувати функції з підвищеними навантаженнями, вести активний спосіб життя.

Високофункціональні протези можуть отримати лише **військовослужбовці, які отримали травми під час участі в заходах з оборони України.**

Перелік таких виробів [за посиланням](#).

Щоб отримати високофункціональний протез потрібно з документом про призначення протезу, який видано мультидисциплінарною реабілітаційною командою, ВЛК або ЛКК, звернутися до одного з [підприємств](#) на вибір, яке виготовляє високофункціональні протези. Для зручності можна скористатися [дашбордом](#). При цьому не потрібно чекати на встановлення інвалідності.

Необхідно також подати копії паспорта громадянина України, ідентифікаційного коду, витяг з наказу командира військової частини (начальника територіального підрозділу) або довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), видану командиром військової частини чи інший документ з відомостями про участь в заходах оборони України. Підприємство, яке обере особа для протезування, самостійно подасть її документи до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

Перед початком виготовлення протезу необхідно укласти договір з обраним підприємством та Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю. Перед підписанням акту про отримання протезу потрібно переконатися, що виріб підходить.

Виробник зобов'язаний навчити особу користуватися виробом та надати рекомендації по експлуатації.

В окремих випадках протезування високофункціональним виробом можливе через 12 місяців після проведення первинного протезування. Це зумовлене особливостями формування кукси.

Крім того, за заявою можна отримати протез для занять спортом, вкладиші для кукс кінцівок (не більше ніж 4 одиниці на рік для кожної ураженої кінцівки) та замінити куксоприймач.

Для високофункціональних протезів коефіцієнт 3 не застосовується.

Як ремонтувати ДЗР?

Всі ДЗР (включаючи ті, які особа отримали за рахунок коштів місцевого бюджету або за благодійні кошти) підлягають безоплатному ремонту протягом строку їх експлуатації. Однак є обмеження щодо загальної вартості ремонту виробу за весь період його експлуатації – він **не може перевищувати 70 % граничної ціни ДЗР**, встановленої на дату звернення. **Для військовослужбовців** при розрахунку максимальної вартості ремонту застосовується **коефіцієнт 3** (крім високофункціональних протезів), **а для цивільних, які постраждали від війни – 2.**

Для ремонту ДЗР протягом гарантійного строку його експлуатації – потрібно звернутися до підприємства, яке його видало. Для ремонту ДЗР після спливу гарантійного строку – слід звертатися до територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

Після закінчення строку експлуатації ДЗР або у випадках його втрати, пошкодження чи зміни антропометричних даних необхідно звернутися з **заявою для його заміни:**

- через [Електронний кабінет особи з інвалідністю](#);
- до [територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю](#);
- до ЦНАП;
- до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення;

- до уповноваженої посадової особи з питань соціального захисту виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.

Якщо особа отримала нове призначення у зв'язку зі зміною антропометричних даних, потрібно надати копію відповідного документа. Якщо втратила ДЗР через воєнні дії або викрадення - копію витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань. Якщо ж причиною втрати чи пошкодження була непереборна сила природи - копію документа, що підтверджує такі обставини.